

că, nu și să, cum susține Ionuț Pomian la p. 71), neputând fi comparate cu verbele impersonale.

Concluzia la acest capitol este că aderența este singurul mijloc de realizare a subordonării în cele trei tipuri de sintagme analizate de autor.

Un aspect de noutate, tratat în capitolul al treilea, *Există un stil funcțional electronic?*, este afirmarea existenței unui nou stil funcțional, și anume cel electronic, care are unele trăsături specifice: diversitatea tematică și stilistică a conversațiilor, abrevierile, lipsa punctuației și a semnelor diacritice, ortografia deficitară, elipsele, romgleza. Existând numeroase medii electronice (www-ul, e-mailul, chatul, IRC-ul, GPS-ul, telefonia mobilă etc.), autorul admite că se poate vorbi de un nou tip de cultură a civilizației contemporane – cultura electronică. Existența unui astfel de stil este discutabilă, cel puțin și din rațiuni moral-culturale.

Partea a-II-a a cărții, *Teste didactice*, vine în sprijinul profesorilor, învățătorilor și educatoarelor care se pregătesc în vederea susținerii examenelor de titularizare, de definitivat sau pentru gradele didactice. Subiectele au și baremele de corectare și notare, cu unele soluții concise, diferențiate pe niveluri și funcții, ceea ce permite familiarizarea cu itemii prevăzuți de aceste probe, dar și posibilitatea de instruire, perfecționare și autoverificare.

Alături de aceste teste, autorul a inclus și trei variante de teste-grilă, redactate în conformitate cu tratatele de specialitate – DOOM² (2005) și GALR (2005/ 2008).

Lucrarea se adresează unui public specializat, în special studenților, profesorilor și tuturor celor interesați de dinamica unor structuri gramaticale recurente în limba română contemporană.

Aceasta rămâne o lucrare de interes, în ciuda unor formulări contradictorii, a lipsei unui punct de vedere personal, argumentat și unitar, și a unui stil ușor tendențios.

Valentin ROMAN

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
România

Petronela SAVIN, De gustibus disputandum. Frazologia românească privitoare la alimentație, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011, 283 p.

Cartea Petronelei Savin, *De gustibus disputandum. Frazologia românească privitoare la alimentație*, apărută la prestigioasa editură ieșeană a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, și recompensată cu medalia de argint la Salonul Național de Carte EUROINVENT 2012, are drept nucleu teza de doctorat a autoarei, realizată sub îndrumarea profesorului Stelian Dumistrăcel. Lucrarea abordează din perspectivă etnolingvistică frazeologia alimentației. Încă din *Cuvânt-înainte* autoarea subliniază orientarea coșeriană a demersului „cu privire la studiul limbajului din perspectiva universalității culturii și a exigențelor multiple ale cercetării lingvistice”. Metoda câmpurilor combinată cu onomasiologia și etnolingvistica constituie „frame-ul” teoretic al lucrării. Unitățile frazeologice care au la bază imaginea hranei în diverse ipostaze reprezintă elemente lingvistice care înglobează într-o manieră singulară structuri de profunzime ale mentalului colectiv ajutând la definirea omului ca ființă istorică, socială și culturală.

Cele trei capitole teoretice ale lucrării urmăresc investigarea în manieră monografică a unor ansambluri frazeologice menite să ilustreze relația dintre limbă și cultură, fiind urmate de un capitol cu caracter aplicativ în care sunt urmărite „valențele etnostilistice ale

frazeologiei hrănirii” în opera a trei scriitori români: Ion Creangă, Nicolae Filimon, I.L. Caragiale. Calitățile de cercetător ale autoarei se observă și în finalul lucrării prin realizarea unui indice de nume, după cum cere rigoarea științifică.

Capitolul *Terminologie și concepte frazeologice* cuprinde informații teoretice despre statutul frazeologiei și obiectul de investigație al acesteia, avându-se drept punct de plecare situația de „domeniu de frontieră” al acestei discipline, revendicată de lexicologie, dar și de sintaxă, stilistică și stilistică funcțională. Urmează tipurile de unități frazeologice (locuțiuni și expresii) pentru definirea și înțelegerea cărora sunt trecute în revistă lucrări de specialitate din literatura românească, dar și străină (Pierre Guiraud, Gertrude Gréciano). Un loc aparte în aparatul teoretic al lucrării îl ocupă subcapitolul dedicat *Discursului repetat* (p. 19), teoretizat de către Eugen Coșeriu și magistral dezvoltat și aplicat de cercetătorul ieșean Stelian Dumitrăcel. Capitolul este încheiat cu pledoaria autoarei *Pentru o frazeologie din perspectivă etnolingvistică* care demonstrează importanța și beneficiile studierii relației dintre frazeologie și elementele de cultură materială și spirituală despre alimentația omului, văzută ca spațiu productiv de investigație a identității lingvistice a unui popor, avându-se în vedere și măsura în care civilizația și cultura unei societăți la un moment dat poate fi reflectată de frazeologia limbii respective. Precursorii acestui model de analiză sunt personalități de marcă care au lăsat opere de o monumentalitate neegalată încă în cultura românească (Iuliu Zanne, B. P. Hașdeu).

Petronela Savin își anunță potențialii cititori că analiza frazeologiei referitoare la alimentația omului va fi realizată din punct de vedere etnolingvistic pe cele trei niveluri ale limbajului: cel al vorbirii, al limbii și al discursului. Deficiențele privitoare la descrierea criteriilor de clasificare și definire al frazeologismelor vor fi complinite de investigațiile cu caracter practic .

Nuclele ale corpusului frazeologic românesc privitor la alimentație; perspectiva etnolingvistică a limbii propune ilustrarea valorii imaginilor alimentare din structura frazeologismelor vizând raportul dintre „cunoașterile” despre lucruri și reprezentarea lingvistică pe un corpus de structuri preluate din dicționare mai vechi și mai noi românești și internaționale, iar informația cu caracter istoric a fost accesată din lucrările de medicină socială de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Lumea țaranului român este ilustrată prin analizarea alimentelor, condimentelor, băurilor, plante comestibile și fructe, legume și fructe, perspectiva culegătorului, cereale și preparatele specifice din cereale din perspectiva cultivatorului, laptele și preparatele din lapte, carne, ouă, instrumentar, organizate după o serie de criterii proprii:

- aspectul (*a face o treabă cât o nucă*) (p. 44);
- gustul și mirosul ca mărci ale alterității (*s-a făcut agurida miere*) (p. 45);
- lipsa calităților nutritive (*parcă mănâncă numai ciuperci fripte*) (p. 47);
- caracterul necomestibil (*Merele frumoase, adesea-s viermănoase*) (p. 48);
- valoarea neutilizată (*Pomana bună porcii o mănâncă*) (p. 49);
- accesibilitatea (*a-i lua cuiva mura de la gură*) (p. 49);
- productivitatea crescută (*a răsări ca ciupercile din gunoi*) (p. 50);
- inadecvarea la context (*a rămâne ca fasolea în ziua de Paști*) (p. 50).

Valoarea capitolului rezidă, pe de o parte, în materialul care, deși preluat din surse, este readus în atenția publicului, iar pe de altă parte, în noutatea unor informații prezentate referitoare la obiceiurile culinare ale țaranului român care, iată, mânca plante care creșteau spontan: *purul, dragaveiul, hameiul, știrul*, unele dintre ele puțin cunoscute și folosite în gastronomia românească actuală.

Plasarea în universalitate a frazeologiei alimentației românești, datorată în primul rând caracterului general al acestor structuri ca formă a discursului repetat (p. 169) prezente în mod necondiționat în mai toate limbile (rom. *Calul de dar nu se caută de dinți*; fr. *À cheval*

donné on ne regarde pas à ses dents; it. *A caval donato non si guarda in bocca*) (p. 174), se realizează în capitolul *Semnificația paralelismelor frazeologice în diferite limbi; perspectiva etnolingvisticii vorbirii*. Similaritatea a numeroase expresii și locuțiuni în diverse limbi este demonstrată de autoare prin analiza unui verb esențial pentru supraviețuire, legat în mod firesc și de alimentație, verbul *a mânca*, cu o bogată reprezentare frazeologică în limbi romanice, slave, germanice. Nu sunt uitate nici structurile frazeologice de tipul parimiilor, care din punct de vedere teoretic se subordonează acelorași percepțe generale ca și expresiile și locuțiunile. Paralelismele la nivelul proverbelor și zicerilor dovedesc apropierea popoarelor în ciuda diferențelor de natură etnică, geografică, istorică și lingvistică (p. 183): rom. *Cu bucătăria plină, sărăcia e vecină*; fr. *A grasse cuisine, pauvreté voisine*; it. *Grassa cucina povertà vicina* (p. 187).

Ultimul capitol al lucrării *Valențe etnostilistice ale frazeologiei hrănirii în opera unor scriitori români; perspectiva etnolingvisticii discursului* propune studierea a trei tipuri de variante stilistice individuale ale unor autori români din perspectiva etnolingvisticii discursului. Alegerea celor trei autori români I. Creangă, N. Filimon și I.L. Caragiale nu este deloc întâmplătoare. Petronela Savin își dorește astfel să ilustreze diferențele între lumea țaranului român, așa cum rezultă ea din opera humuleșteanului Nică, la care, imaginile alimentare ilustrează principii de gândire și lumea urbană, definită prin modă și perpetuă schimbare, așa cum transpare din operele celorlalți doi scriitori, care ne-au lăsat o colecție de „tablouri adevărate și vii ale obiceiurilor și moravurilor noastre din epoca de tranzițiune (Ghica, 1967: 53)”.

Salutăm inițiativa autoarei de a investiga operele literare dintr-o nouă perspectivă, aceea a etnolingvisticii/etnostilisticii care permite înțelegerea plusului de valoare pe care autorii menționați l-au adus în domeniul culturii și literaturii române, alături de deschiderea de noi oportunități de analiză, de ce nu, referitoare la frazeologia vestimentației sau alte aspecte legate de viața omului. Cu siguranță, autoarea va continua să investigheze în aceeași manieră opera altor autori, sursa unor noi studii de antropologie lingvistică și culturală. Pentru cei interesați, combinarea lecturii studiului de față cu lucrări ca *Normele limbii literare în opera lui Ion Creangă*, și *Normele limbii literare în opera lui I.L. Caragiale*, consultate și de către Petronela Savin, ambele apărute la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, creații ale regretatului cercetător ieșean Vasile Arvinte, va aduce, cu siguranță, o schimbare de perspectivă în analiza și receptarea operei celor doi mari clasici ai literaturii române, de data aceasta și în calitatea lor de document de epocă.

Recunoașterea valorii științifice a lucrării *De gustibus disputandum. Frazeologia românească privitoare la alimentație* prin distincția conferită, aparatul critic de specialitate adunat și interpretat, noutatea modelului de analiză propus sunt, cu certitudine, suficiente argumente care recomandă cartea cercetătoarei băcăuance atât specialiștilor, cât și publicului larg.

Luminița Drugă
Universitatea “V. Alecsandri”, Bacău
România

Eugen SIMION, **Ion Creangă. Cruzimile unui moralist jovial**, Iași, Princeps Edit, 2011, 178 p.

Scrierea eseului *Ion Creangă, Cruzimile unui moralist jovial* (Iași, Princeps Edit, 2011; prefață de Mihai Cimpoi) a presupus din partea lui Eugen Simion parcurgerea a două